

## Gummeruksen syksyn jänneväliä:

## Ihmismielen syvyyksistä Andien huipulle

Gummerus tuo tänä syksynä julkisuuteen entisten tuttuun nimien lisäksi neljä esikoista, joista kolme on proosaa ja yksi runoutta. Käännöskirjallisuuden uusia huomattavia nimiä ovat mm. perulainen Manuel Scorza, portugalilainen José Cardoso Pires, saksalainen Franz Josef Degenhardt ja ruotsalainen filmiohjaaja Ingmar Bergman.

Tietokirjallisuudessa nousevat näkyvimpiä esiin kolme erikoislaatuista dokumenttia, tohtori Reima Kampmanin mullistava tutkimus ihmisen sivupersonista, Piers Paul Readin ympäri maailmaa huomiota herättänyt kuvaus Andien lento-onnettomuudesta ja Kiinan viimeisen keisarin muistelmat.

Gummerus julkaisee syysohjelmassaan kolme esikoisromaania. Maria Vaaran romaanin Likaiset legendat lähtökohta on skitsofrenia. Pohjoissuomalaisen uskonnollisuus, suhde seksuaalisuuteen ja kovat elämäolosuhteet synnyttävät teokseen sekä myyttisyyttä että realismia.

Tapio Turkin teos Häkkisänky on kertomus syntymästään saakka vammaisen pojan kehityksestä. Jaakko Ahde puolestaan on uusi sotakirjailija. Romaanissaan Voronkovilaiset hän kuvaa talvisotaa venäläisten näkökulmasta.

## PROSAISTEJA

Aarne Leväsälmen toinen romaani Pellavasaua ilmestyy samoihin aikoihin kuin televisio esittää sovituksensa Leväsälmen esikoisesta Paikka maan päällä. Pellavasaua näyttää maaseudun nykytilanteen kirkonkyläläisnäkökulmasta. Keijo Siekinen maalaa romaanissaan Betonirauhoittaja Eino Helminen muotokuvan vanhasta rakentajasta ja hänen perheestään. Työväenperinne ja keskisuomalaisuus sävyttävät teosta, joka huipentuu sukupolven väliseen kiivaaseen keskusteluun ajankohtaisista asioista. Aurora Karamzin on aiheena Marjatta Kilven romaanissa Aurora ja rakkaus.

## KAKSI SUURTA ROMAANI-SARJAA

Kalle Päätalon romaani Täysi tuntiraha jatkaa kirjailijan omaelämäkerrallista Iijoki-sarjaa. Tämänkertaisessa osassa tapahtuu syväleikkäyksiä kääntäen. Tie Myrskyhuudolle (suom. Björn-Christer Lindgren) on ensimmäinen Anni Blomqvistin viidestä saaristolaisromaanista, jotka muodostavat yhdessä laajan eepoksen ahvenanmaalaisten kalastajien elämästä viime sisäsatalla. Huomiota meillä ja Ruotsissa herättänyt sarja.

## RUNOUTTA

Liisa Laukkarisen uuden kokoelman nimi on Luonnollinen aika. Ihmisen ja luonnon väit sekä rakkaus ovat kirjan yhteen kutoutuvia teemoja. Kokoelman on kuvittanut sveitsiläinen Peter Rüfenacht.

Hannu Niklanderin esikoiskokoelma Kotiinpäin lähtee liikkeelle maailmanmatkoista ja ironioista. Kotiin kuitenkin palataan. Niklander päätyy myönteisiin suomalaisiin tuntoihin.

## JÄNNITYSTÄ

Uutta jännitystä edustaa kirjailijanimimerkki M. A. Jacobsen,

jonka takana lymyää hyvin tunnettu henkilö. Hänen romaaninsa Operaatio Täysikuu on huikea kertomus Nixonista. Maosta sekä Pentagonin vallanhaluisista upseereista. Olemme välttäneet ydinsodan tietämättämme, toteaa kirja ja nojaa tekijänsä suurpoliittiseen asiantuntemukseen.

Matti Kokkonen salopoliisiroomaani Kenen kynsi kylmenee on kokkosmaisena armoton ja kyyntinen pyöritys siitä, kun etsivän omaan nilkkaan osuu. Mauri Sariola esiintyy kirjasyksyissä kahdellakin romaanilla. Vieraat, Hurtan malja juokaa on suurten mittojen historiallinen romaani — siis todellinen yllätys kirjailijalta. Sariolan toinen syksyn teos on Susikosken ajojahti. Sen aiheena on hirvenmetsästys, ja jännityksen ohessa kirja sanoo terävän sanan suomalaisista hirstevystavoista.

Niilo Lauttamus on kirjoittanut Suomen talvisodasta romaanin Raatteen tien paholaiset. Suomalaisen taiteitit ovat tapahtumien paikkana, tuli ja pakkanen niiden heikennyksiä.

## KÄÄNNÖSROMAANEJA

Syksyn suuria käännösnimiä on perulainen Manuel Scorza, joka tuli suomalaisille tutuksi Lahden viime kirjailijakokouksessa. Hänen romaaninsa Rummunlyöntöjä Ranceasin puolesta on eteläamerikkalaisen voimallinen ja värikäs kuvaus Perun viimeisestä intiaanikapinasta. Tämän viidelletoista kielelle käännetyn romaanin on suomentanut Matti Rossi.

Portugalin kirjallisuuden eturivin tekijöihin kuuluvan José Cardoso Piresin romaanin Kruunurijä (suom. Ilse von Helens) on saanut uutta ajankohtaisuutta maan äskeisten tapahtumien iohdosta.

Simone Schwartz-Bartin romaani Sadetuuli (suom. Seppo Tuokko) on eksoottinen kertomus Länsi-Intiasta, kirjailijan syntymäsaarelta Guadeloupeelta ja nuoresta naisesta, joka joutuu kokemaan mitä elämä on. Vanha mestari Vladimir Nabokov ilahduttaa lukijoitaan ikikurisen hauskaalla romaanilla Läpinäkyväisiä, jonka on suomentanut Juhani Jaskari.

## INGMAR BERGMANIN KIRJANA

Suomenkin televisiossa herätti suurta huomiota Ingmar Bergmanin kuusiosainen sarja Kohauksia eräästä avioliitosta, merkittävä puheenvuoro avioliitosta,

rakkaudesta ja tämän päivän ihmissuhteista. Bergmanin teksti toimii hyvin myös luettuna, kuten jokainen voi todeta Risto Hannulan suomentamasta kirjasta.

Bergmanin ohella pohjoismaista kirjallisuutta edustavat tanskalaiset Jorn Riel ja Sven Hassel, kumpikin toisella suomennoksellaan. Tanskan Steinbeckin nimeä kantava Jorn Riel jatkaa verrattomia arktisia veijaritarnoitaa Meidän herramme ketunloukussa (Kertomuksia isieni ta-  
lost 2), ja Sven Hasselin kovaotteinen rangaistuskoppamia kokkei tällä kertaa Monte Cassinon kauhat. Kummankin kirjan ovat suomentaneet Arto ja Kirsti Ingervo.

Saksan Liittotasavallasta tulee Franz Josef Degenhardtin romaani Syytystylkka, meilläkin lauluistaan tunnetun tekijän kareheanlämpöinen kuvaus poikajoukon hilpeistä ja traagisista seikkailuista Hitlerin luhistuvassa Saksassa. Tämän saksalaisen Huck Finnin on suomentanut Aarno Peromies.

## THRILLEREITA

Jännityskirjallisuuden alalla Gummerus tarjoaa kolmea uutuu-  
tuutta. Ne ovat Shaun Herronin Pakene henkesi edestä, Jack Higginsin Veressä vihreät niityt sekä Robert Ludlumien Omertan laki.

Sotakuvauksia edustavat meriromaanin kirjoittajan Douglas Reemanin kolmas suomennos, Erikoistehtävä Välimerellä, ja liettualaisen Grigori Ritzvasin kertomus poikkeuksellisista vaiheistaan, dokumenttimuotoinen Kolmen armeijan sotilas.

## UNELMIA ONNESTA

Amerikkalaisen menestyskirjailijan Jacqueline Susannin parhaaksi kirjaksi kiitetty Unelma onnesta (suom. Anna Salo) on romaani menestyvän miehen tyttärestä etsimässä elämälleen si-



Gummeruksen kirjasyksyissä Hannu Niklander (vas.) edustaa esikoiskokoelmallaan Kotiinpäin runoutta ja Keijo Siekinen (oik.) Betonirauhoittaja Eino Helminen-teoksessaan proosaa. Keskellä oleva Paavo Lehtonen puolestaan on käännoisjännä-  
rissä Veressä vihreät niityt koetellut suomenkielen notkeutta.

sältöä ja merkitystä. Jälleensyntyminen on aiheena Anya Setonin uudessa historiallisessa romaanissa Vihreä hämärä (suom. Irmeli Sallamo). Arthur Hailey'n Sairaala (suom. Juhani Pietiläinen) on dramaattinen kuvaus suuresta sairaalasta, sen ihmisistä ja ihmissuhteista.

## DOKUMENTTEJA

Andien lento-onnettomuus ja sen jälkiseuraukset järkyttivät koko maailmaa. Englantilainen kirjailija Piers Paul Read kuvaa koko tapahtumasarjan kirjassa Eloissa! (suom. Kaija Kauppi).

Pu Ji oli Kiinan viimeinen keisari ja samalla ihminen joka koki todella syvästi vuosisatamme

mahtavimmat muutokset. Näistä kokemuksista tämä uudelleen kasvatettu työläinen ja virkamies kertoo kriittisesti ja nöyrästi muistelmateoksessaan Olin Kiinan keisari (suom. Liisa Ryömä).

Reima Kampman teki väitöskirjan hypnoosissa tuotetuista ihmisen sivupersonista. Et ole yksin, tutkimus ihmisen sivupersonista selvittää näitä jo maailmaa hämmästyttäneitä tuloksia ja tutkimusmenetelmiä.

Muita tähän ryhmään kuuluvia ovat Trevor Ravenscroftin Pyhä keihäs, Alan ja Sally Landsburgin Salattu maailma, René A. Spitzin Elämän ensimmäinen vuosi, joka kuuluu Spektri-sarjaan. Lisäksi Yrjö Eng-

ström käsittelee koulutuksen uudistamista teoksessaan Taistelu sivistyksestä.

Peruskoulu käytännössä ko-  
keilleitten koulumiesten Vilho Hirven, Pekka Käpin ja Esa Rannan kirja Oppiiko oppilas, kokemuksia peruskoulusta kartoittaa monipuolisesti ja luotettavasti tähänastisen peruskoulun ongelmia.

## KATSELUKIRJOJA JA TARINOITA

Lastenkirjoja suunnitellaan yhä pienemmille ja entistä perustellummin vastaamaan heidän tarpeitaan. Psykologi Kirsti Kivinen ja puheterapeutti Annami Poivaara ovat tehneet neljän kirjaseen sarjan 1-2 -vuotiaille ensimmäisiksi katselukirjoiksi. Mama, Papa, Nana ja Vava kehittävät puhevalmiuksia ja auttavat yhdistämään kuvan ja sanan toisiinsa. Samat tekijät tunnetaan television iltasaduista. Nyt nämä suosittu sadut tulevat kokoelmaksi Unihiekkää.

Satuikäisille niinkään on tar-  
koitettu Elsa Beskowin sadut Pikku Puten seikkailu mustikkametsässä, Auringonmuna ja Pikku Lassi puutarhassa (suom. Eila Kivikkaho). Pekka Töpöhäntäkin seikkaillee jälleen kirjassa Pekka Töpöhäntä ja lumiukko (suom. Terttu Liukko).

Palkittu nuorisokirjailija Erkki K. Suomela kuvaa kymmenvuotiaan maailmaa, moottorioppyöräilyä ja sen riskejä ymmärtävästi ja lämpimästi kirjassaan Kirppu. Maj Rehnbinderillä on kilparatsastajan asiantuntemus. Bess-kirjoista ilmestyy tällä kertaa Bess saa oman ponin ja Bess ratsastuskilpailuissa (suom. Juhani ja Päivi Honkasalo). Hittecock-jännitystä kouluikäisille tarjoavat tutut Kolme etsivää ja kiljuva kello (suom. Risto Toivanen) sekä Kolme etsivää ja huokaavan luolan arvoitus (suom. Inkeri Pitkänen).